

Zespół Szkół Ogólnokształcących
w Wolsztynie

Marcin Klessa

Edytor tekstu Writer

Niezbędnik dla informatyki podstawowej

Wolsztyn 2013

Spis treści

Wstęp.....	3
Rozdział 1. Podstawowe zasady formatowania dokumentów tekstowych.....	4
Podrozdział 1.1. Formatowanie tekstu.....	4
Podrozdział 1.2. Formatowanie obszernych dokumentów tekstowych.....	4
Rozdział 2. Edytor wzorów.....	9
Podrozdział 2.1. Uruchomienie i opis edytora.....	9
Podrozdział 2.2. Wstawianie wzorów.....	10
Podrozdział 2.3. Formuły w przykładach.....	10
Rozdział 3. Stosowanie szablonów	12
Podsumowanie.....	13

Wstęp

Niniejszy mini podręcznik jest „podstawą podstaw” z zakresu edytora tekstu zgodną z podstawą programową i programem nauczania informatyki dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Obejmuje on tematykę rozszerzającą wiedzę z gimnazjum o stosowanie stylów, budowanie zaawansowanych i rozbudowanych dokumentów tekstowych oraz edytor wzorów i szablony.

Sam podręcznik jest prezentacją zawartych w nim zadań i może stać się przykładem do ćwiczeń. Dla większej przejrzystości odpowiedzi umieszczone są w chmurkach lub ramkach zapisane czcionką pochyłą a oznaczenia klawiszy są w nawiasach kwadratowych.

Mam nadzieję, że ten „podręczniczek” przeprowadzi was przystępnie po arkanach edytorskiej wiedzy nietajemnej.

Miłej nauki.

Rozdział 1. Podstawowe zasady formatowania dokumentów tekstowych.

Podrozdział 1.1. Formatowanie tekstu.

Dobrze sformatowany dokument, to dokument przejrzysty i czytelny, w którym zostały wykonane wszystkie niezbędne zabiegi zgodne z zasadami edycji dokumentów. Poniżej wymienione elementy to niezbędne minimum nie obejmujące wszystkich zasad z dziedziny składu i łamania dokumentów.

1. Zastosowana czcionka powinna być czytelną czcionką szeryfową.
2. Stosowany powszechnie rozmiar czcionki w dokumentach to 12.
3. Tekst powinien być wyjustowany (wyrównanie do lewej i prawej).
4. Odstęp między wierszami (interlinia) powinna wynosić 1,5.

Prawoklik *a następnie* Interlinia *i dalej* 1,5 wierszowa

5. Nie należy zostawiać samotnego znaku na końcu wersu tzw. sierot.

Likwidowanie sierot polega na połączeniu ich tzw. sztywną spacją (spacją nierozdzielającą) z następnym wyrazem. W tym celu usuwamy odstęp np. poprzez [del] a następnie stosujemy sztywną spację [ctrl]+[Shift]+[spacja]

6. Nie należy stosować więcej niż jednego odstępu (spacji) między znakami; do większych wcięć stosuj tabulatory [Tab].

Podrozdział 1.2. Formatowanie obszernych dokumentów tekstowych.

Niezależnie od typu dokumentów takich jak prace zaliczeniowe, konkursowe, licencjacki, magisterskie i inżynierskie należy stosować kilka podstawowych zasad.

1. **Strona tytułowa** – strona tytułowa (patrz strona 1.) powinna zawierać następujące informacje:
  - instytucja, w której jest tworzona praca (górze strony) – *czcionka ok 14,*

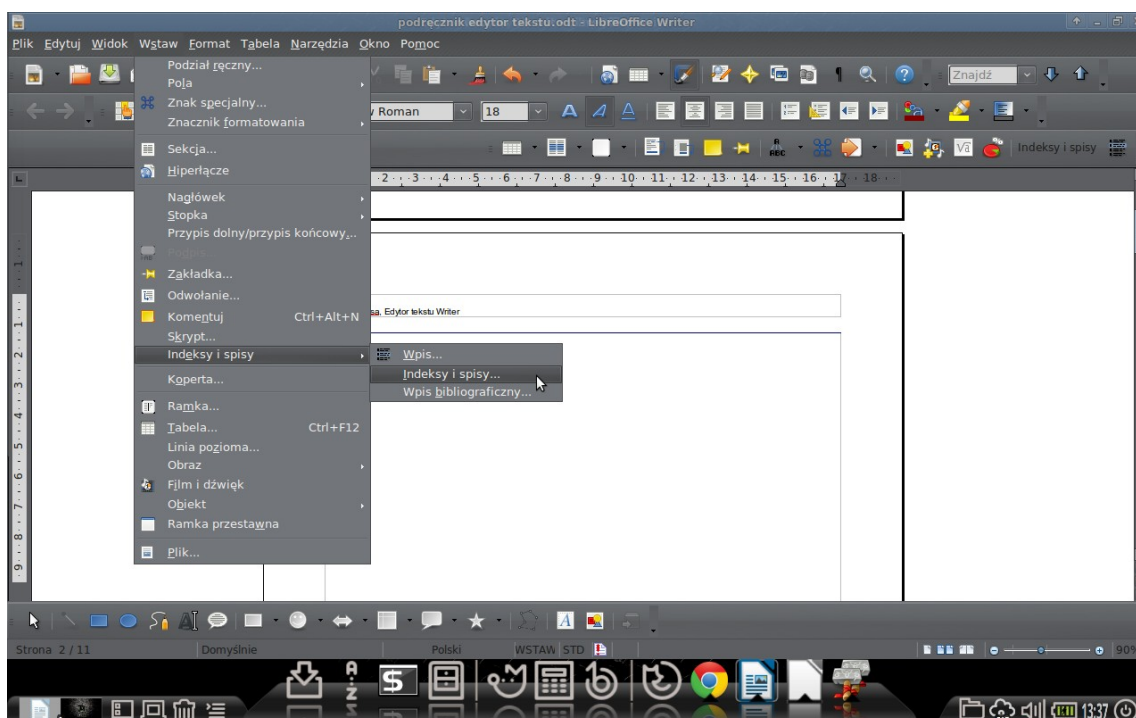
- imię i nazwisko autora – *czcionka 20 – 26 pt.*,
- tytuł pracy i ew. podtytuł oraz jeśli wymagane to poniżej tytuł w języku angielskim,
- promotor lub pod kierownictwem – *czcionka ok 14*,
- należy zmodyfikować stronę w taki sposób aby nie było na niej nagłówka i stopki.

W tym celu wciskamy [F11] aby uruchomiło się okno Style i Formatowanie, a następnie ustawiamy kursor na pierwszej stronie i z zakładki Style stron wybieramy Pierwsza strona.

2. Spis treści

W pracach naukowych i podręcznikach spis treści tworzymy na początku, w książkach beletrystycznych na końcu. Pamiętaj, by po każdej ingerencji w nagłówki lub liczbę stron zrobić aktualizację spisu poprzez *prawoklik* na spisie treści i *aktualizuj*.

Wstawianie spisu treści

3. Rozdziały i podrozdziały

Należy mieć na uwadze, że rozdziały to także Wstęp, Podsumowanie, Bibliografia, Spis tabel, rysunków itd.

Każdy rozdział rozpoczynamy od nowej strony. Do nowej strony nie przechodzimy poprzez wielokrotne wciśnięcie [Enter] co jest powszechnie stosowane, lecz poprzez

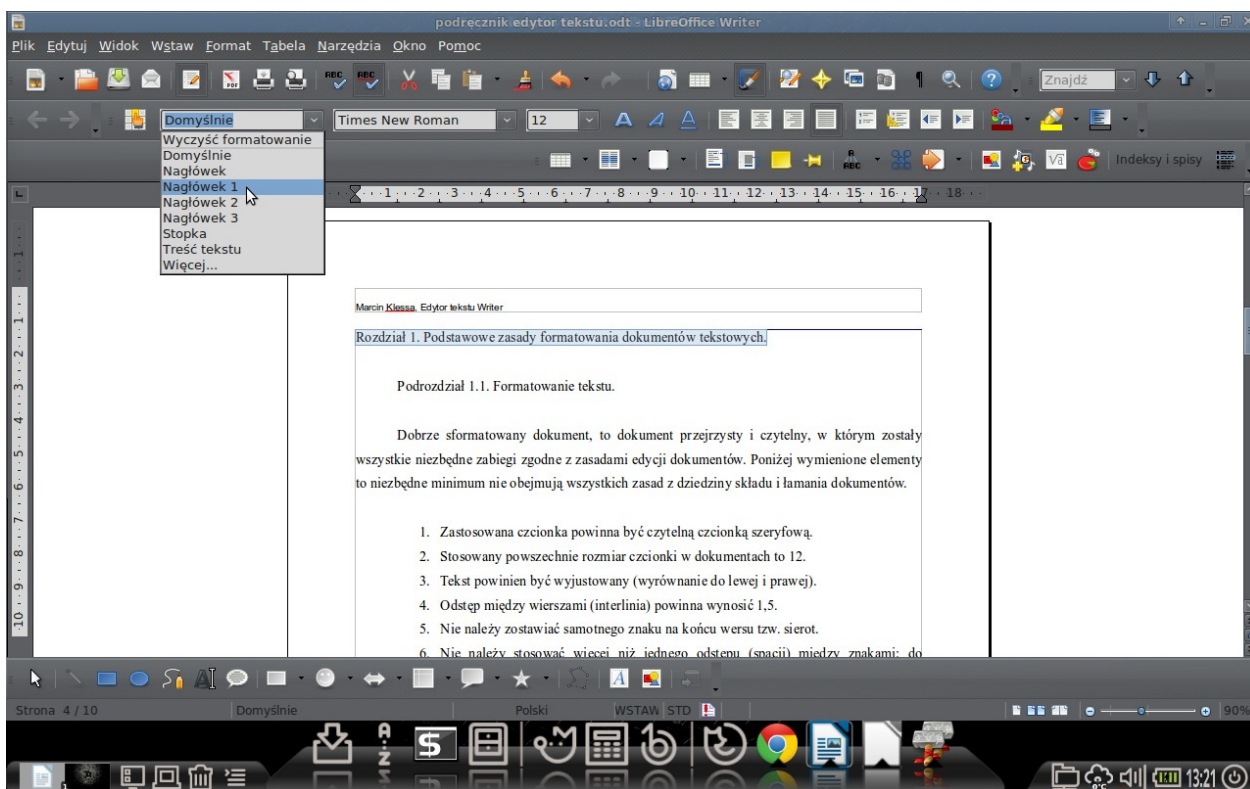
kombinację klawiszy [ctrl] + [Enter].

Podrozdziały natomiast można rozpoczynać w dowolnym miejscu, chyba, że ogólna specyfikacja pracy zakłada inaczej.

4. Nagłówki i style

Stosowanie nagłówków i stylów pozwala na szybkie formatowanie tekstu lub fragmentów dokumentu. Można korzystać z wbudowanych propozycji lub zmodyfikować je do własnych potrzeb.

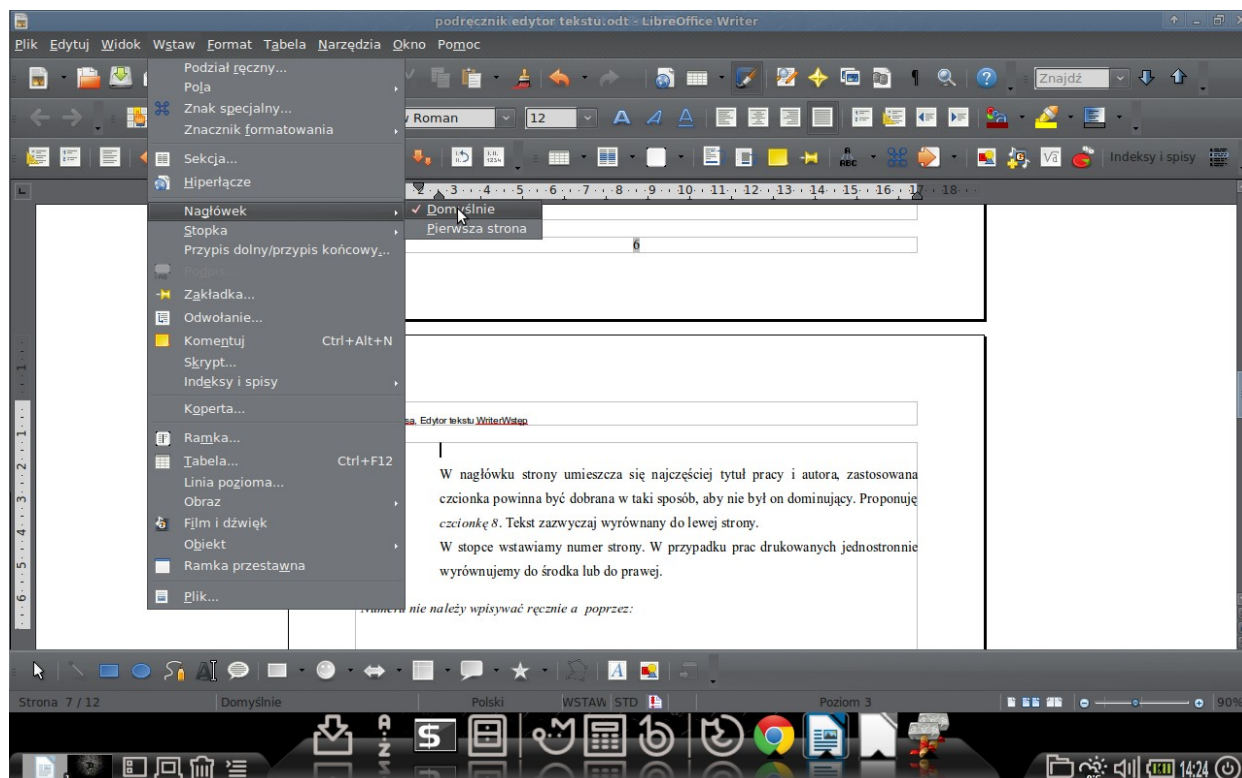
Nagłówki niezbędne są również do automatycznego wstawiania spisu treści. Pamiętać należy, że im wyższy numer nagłówka tym niżej jest on w hierarchii i tak też zostanie przedstawiony w spisie treści. Proponuję stosować *nagłówek 1* dla rozdziałów i *nagłówek 3* dla podrozdziałów.

5. Nagłówek i stopka strony

Nagłówek i stopka strony to fragmenty strony znajdujące się odpowiednio na górze i dole strony w obrębie marginesów. Jeśli nie zostanie to zdefiniowane inaczej należy pamiętać, że wpisane tam informacje pojawiać się będą na każdej stronie również tytułowej.

Wstaw/Nagłówek (Stopka)/Domyślnie

W nagłówku strony umieszcza się najczęściej tytuł pracy i autora, zastosowana czcionka powinna być dobrana w taki sposób, aby nie był on dominujący. Proponuję czcionkę 8. Tekst zazwyczaj wyrównany do lewej strony.

W stopce wstawiamy numer strony. W przypadku prac drukowanych jednostronnie wyrównujemy do środka lub do prawej.

Numeru nie należy wpisywać ręcznie a poprzez wybranie z menu Wstaw / Pola / Numery stron

6. Akapity

Akapit to fragment tekstu stanowiący najczęściej odrębną myśl, rozpoczyna się wcięciem akapitowym [Tab] i kończy [Enter]. Powyższa definicja jest połączeniem definicji i odbiegać może z definicji polonistycznych lub DTP. Pamiętać należy, że każde wciśnięcie [Enter] tworzy (z punktu widzenia edytora) nowy akapit, co jest istotne przy późniejszym formatowaniu dokumentu.

Najczęściej pojawiające się błędy związane z akapitami to:

- tworzenie wcięcia akapitowego z użyciem spacji,
- pozostawianie tzw. szewca czyli pozostawienie na końcu łamu (w tym wypadku strony) samotnego pierwszego wiersza akapitu,

Marcin Klessa, Edytor tekstu Writer

- bękart i wdowa – to błąd polegający na zostawieniu ostatniego wiersza akapitu na początku łamu (*Jak na załączonym obrazku :)*).

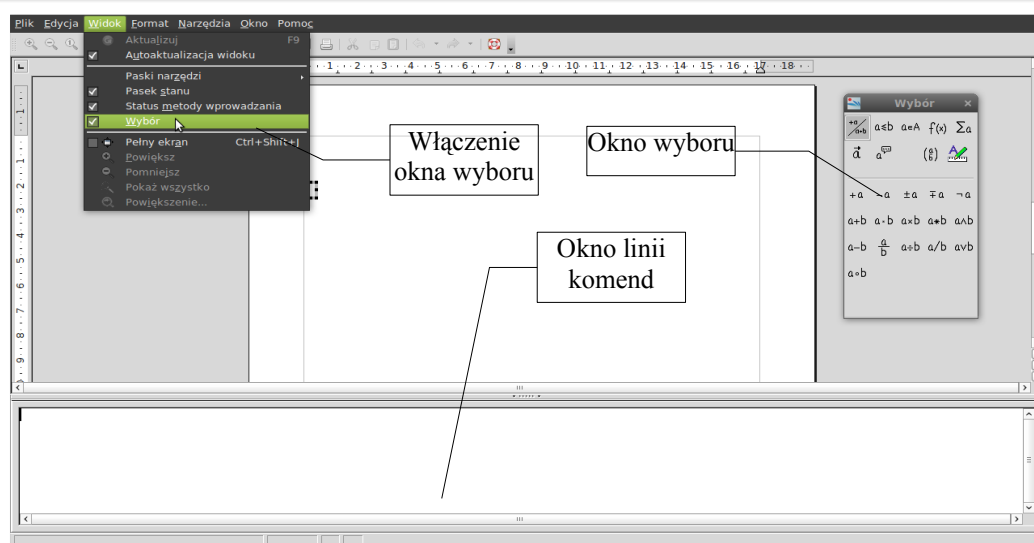
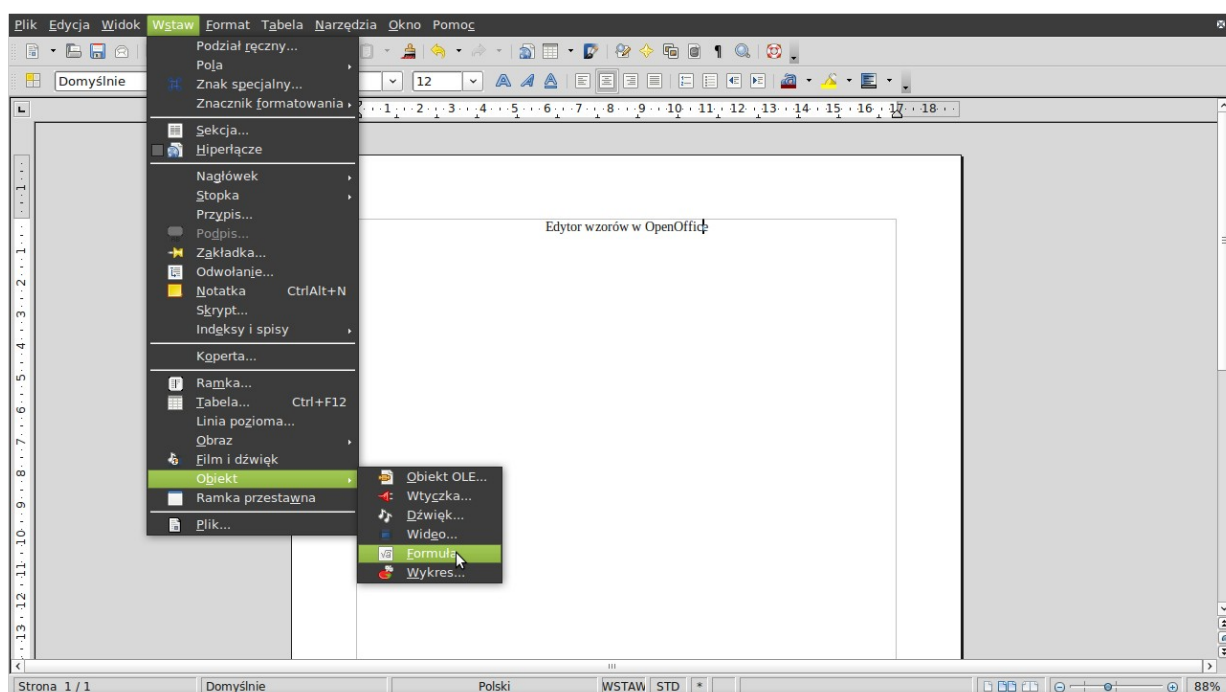

Rozdział 2. Edytor wzorów

W pakiecie OpenOffice lub LibreOffice wzory zwane są formułami i możemy wstawiać je do dokumentu poprzez wbudowany moduł lub skorzystać z bardziej rozbudowanego programu Math. Poniższe informacje to tylko niezbędne wiadomości do pracy z edytorem formuł. Więcej informacji znajduje się w moim mini podręczniku „Edytor wzorów w OpenOffice”.

Podrozdział 2.1. Uruchomienie i opis edytora

Wstaw / Obiekt / Formuła

Podrozdział 2.2. Wstawianie wzorów

Aby stworzyć wzór wybieramy interesujące nas działanie w oknie wybór a następnie w oknie komend uzupełniamy wzorzec własnymi danymi zastępując znaki <?>. Pomiędzy znakami możemy się przemieszczać za pomocą klawisza *F4* lub wstecznie *Shift F4*.

Po kilku ćwiczeniach zapewne utrwala się pewne komendy, które stosowane były w poprzedniej metodzie. Komendy te możemy wpisywać z tzw. palca czyli z klawiatury, co znacznie przyspiesza tworzenie wzorów.

Podrozdział 2.3. Formuły w przykładach

- {} - nawiasy klamrowe mają zadanie grupować wartości i formuły i nie są wyświetlane

- **indeksy**

2^3	2^3
x_1	x_1
x_1^2	x_1^2
$x^{2+3}-x$	$x^{2+3}-x$

- **operatory**

+	$x+y$	$x+y$
-	$x-y$	$x-y$
.	$x \cdot y$	$x \cdot y$

- **relacje**

=	$a=b$	$a=b$
różne	$a \neq b$	$a \neq b$
<	$a < b$	$a < b$
>	$a > b$	$a > b$
mniejsze lub równe	$a \leq b$	$a \leq b$
większe lub równe	$a \geq b$	$a \geq b$
w przybliżeniu równe	$a \approx b$	$a \approx b$

- **kreska ułamkowa**

$\frac{3}{4}$	$\frac{3}{4}$
$\frac{2+x}{5-x}+4$	$\frac{2+x}{5-x}+4$
- **pierwiastek kwadratowy**

$\sqrt{2}$	$\sqrt{2}$	wartości w klamrze są pod pierwiastkiem
$\sqrt{2+x}-3$	$\sqrt{2+x}-3$	
- **pierwiastek n stopnia**

$\sqrt[3]{19}$	$\sqrt[3]{19}$	pierwsza klamra to stopień pierwiastka
$\sqrt[3]{4}\sqrt{2+x}-4$	$\sqrt[3]{4}\sqrt{2+x}-4$	

- **logarytm naturalny** $\ln(x)$ $\ln(x)$
- **sin, cos ...** $\sin(x)$ $\cos(x)$ $\sin(x)$ $\cos(x)$
 $2 \cos^2(x)$ $2 \cos^2(x)$
- **Nawiasy o stałym rozmiarze**
 $()$ $(a+b)$ $(a+b)$
 $(\frac{1}{2})$ $(1 \text{ over } 2)$ $(\frac{1}{2})$ w przypadku ułamków należy stosować nawiasy zmieniające rozmiar

$$\{\}$$
  $\lbrace a+b \rbrace$ $\{a+b\}$

- **Nawiasy zmieniające rozmiar**
 Nawiasy o zmiennym rozmiarze tworzy się dodając odpowiednio słowo left (lewy) i right (prawy).

$$()$$
  $\text{left } (a+b \text{ right})$ $(a+b)$
 $\text{left } (\frac{1}{2} \text{ right})$ $(\frac{1}{2})$
 $\{\}$ $\text{left } \lbrace \frac{1}{2} \rbrace \text{ right}$ $\{\frac{1}{2}\}$

- **Formanty:**

nowy wiersz	$a+b \text{ newline } a-b$	$a+b$ $a-b$
mały odstęp	$a+b \ ` \ a-b$ $a+b \ ` \ \ \ \ \ \ a-b$	$a+b \ a-b$ $a+b \ a-b$
duży odstęp	$a+b \ \sim \ a-b$ $a+b \ \sim \ \sim \ a-b$	$a+b \ a-b$ $a+b \ a-b$

- **Alfabet grecki**

Wpisywanie symboli alfabetu greckiego polega na poprzedzeniu nazwy symbolu znakiem %. Nazwa znaku pisana małymi literami daje nam mały symbol, nazwa zapisana wielkimi daje nam wielki znak.

%alfa	α
%ALFA	A
%psi	Ψ
%OMEGA	Ω
...	

Formuły w przykładach

$$(\sqrt{2}+1)^2 - (\sqrt{2}-1)^2 = 0$$

$$(\sqrt{2}+1)^2 - (\sqrt{2}-1)^2 = 0$$

$$\left\{ \frac{\sqrt[3]{64} - \sqrt{200} \cdot \sqrt{2}}{-\sqrt{49} \cdot \frac{\sqrt{75}}{\sqrt{3}}} \right\} \cdot (\sqrt{2} + 4)$$

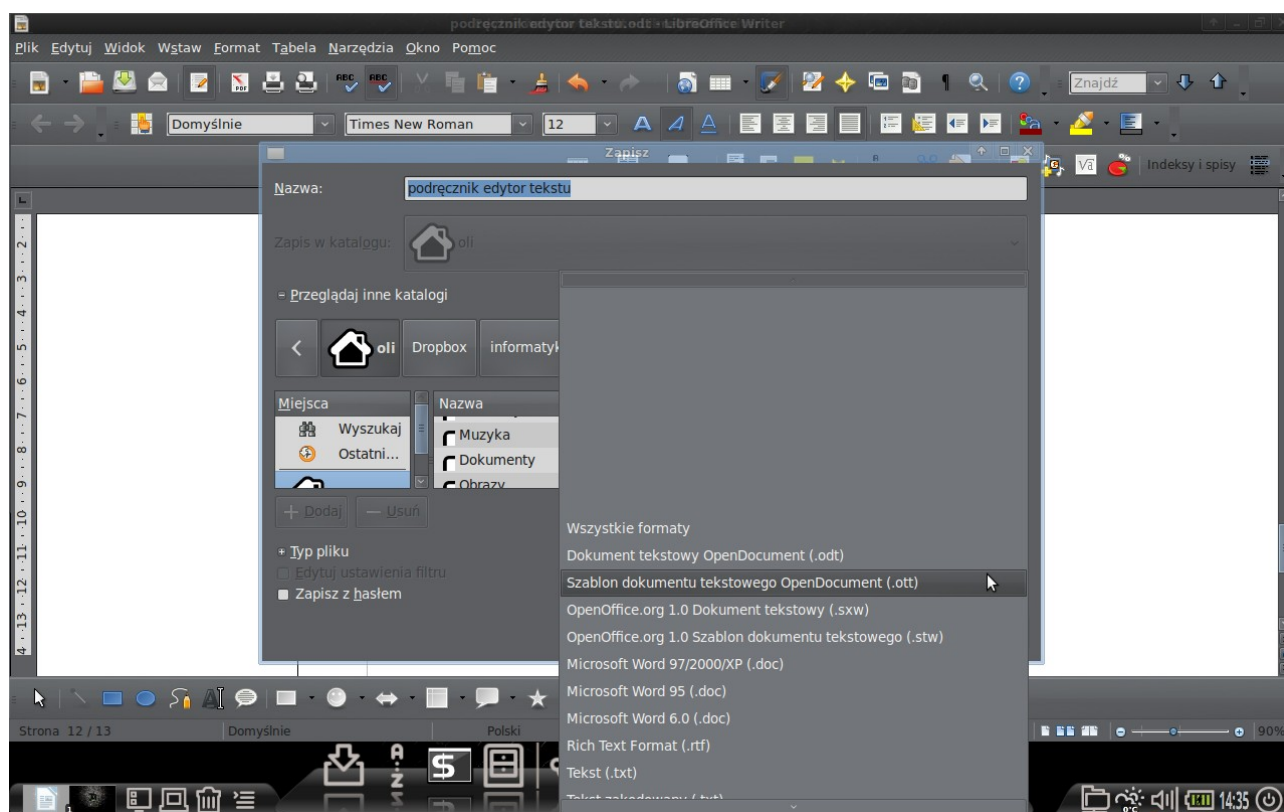
$$\lbrace \left\{ \frac{\sqrt[3]{64} - \sqrt{200} \cdot \sqrt{2}}{-\sqrt{49} \cdot \frac{\sqrt{75}}{\sqrt{3}}} \right\} \cdot (\sqrt{2} + 4) \right\rbrace$$

Rozdział 3. Stosowanie szablonów

Prawie każdy dostępny edytor tekstu posiada wbudowane szablony i kreatory podstawowych dokumentów. Nie inaczej jest w edytorze tekstu Writer, który udostępnia nam możliwość tworzenia zaawansowanych dokumentów na podstawie wbudowanych szablonów.

Prócz korzystania z wbudowanych funkcji możemy tworzyć własne szablony dokumentów, które następnie będzie można wielokrotnie używać bez modyfikacji wzorca.

Plik / Zapisz jako.../Szablon dokumentu

Podsumowanie

Pisanie rozbudowanych dokumentów nie musi być udręką powodującą szukanie dziwnych rozwiązań niezgodnych z zasadami formatowania. Często można spotkać prace, gdzie zamiast tabulatorów nagminnie stosuje się wielokrotnie spacje, dokumenty są niewyjustowane a sieroty samotnie sterczą na końcu wiersza.

Mam nadzieję, że ta „książeczka” ułatwi wam życie poprzez automatyczne wstawianie spisów treści i stosowanie stylów a wasze prace będą wzorcowe. Niektórym pewnie pozwoli pozytywnie napisać sprawdzian z edytora tekstu.

Powodzenia :-).